

Kærlighed til fædrelandet

- Om værdierne i menneskesyn og frihed som kernen i Grundloven

Tale ved chef for Kirkens Korshær, Helle Christiansen, på grundlovsdag i bispehaven, Nykøbing F.

Lov, lag, det, der er lagt, fastlagt.
Fundament, noget at stå på, som holder, ikke skrider.
Og så grund- foran. Grundlov, grundlag.

I Kirkens Korshær har vi en grundfortælling.
Og neden under den ligger grundlaget, det kristne evangelium. Det består af fortællinger, fulde af liv og tro og håb.

Et grundlag bliver dødt og betydningsløst, hvis det ikke kan udmøntes i levet liv, i fortælling, i erfaring. Som i gode øjeblikke og deres værdi. I fortællinger om møder med mennesker, hvor gode øjeblikke føjer sig sammen til gode perioder, vi kan dele med hinanden og hjælpe hinanden til at være i. Sådan som det også kan opleves i varmestuen i Nykøbing F.

Spisning, fællesskab, forsigtige kontakter, der langsomt opbygger tillid. At kunne lange en velfyldt pose gode madvarer over til en familie, der har brug for det – desværre - men så alligevel et godt øjeblik.

En grundlov skal være ramme om et godt liv for mennesker. Skal værne om en solid kerne og også sætte nogle afmærkninger op. Det vil sige, at vi definerer, hvad man gerne vil fremme og give ret til – og så er det op til lovgivningen at definere, hvad der skal være straf for. Og det kan være forskelligt fra tid til anden, men kernen, den gode definition af rettigheder, og hvad vi ønsker at fremme – den skal ikke være nem at ændre. Grundlovsændringer skal være svære.

Jeg oplever lige nu en række tendenser i Danmark:

- Afstandene i samfundet vokser
- Middelklassen bliver mindre, overklassen stikker af, underklassen vokser
- Troen på de bedst uddannedes (elitens) gode styre, undergravet af skandaler og kulturforskelle, skaber mistro (sprog, by/land, holdninger)
- Romantisk folkedrøm træder stærkt frem som legitimt korrektiv til elitens styre
- Økonomisk: Den fælles kage er mindre, og politikerne vil ikke øge den ved fordelingspolitik

- Kamp mellem forskellige velfærdsformål: gamle, børn, sundhed, flygtninge, hjemløse

Grundloven ville vel skabe rammerne for et godt samfund. På visse betingelser.

Ove K. Pedersen skriver i sin bog "Reaktionens tid" om overgangen fra enevælde til forfatning :

"Enevælden blev aldrig ophævet, men undergravet. Ved egen beslutning lod kongen sin enevælde begrænse, i 1849 overlod han sit enhedsstyre til Rigsdagen, fra 1849 videreførte Rigsdagen kongens styre som lovstyre og begyndte efterfølgende at sætte begrænsninger på politikken udstrækning ved at lovgive om, hvad der kunne menes med trosfrihed, almindelig værnepligt, alles arbejdsret, ejendommens ukrænkelighed, de politiske friheder og meget mere..."

Men grundloven er ikke den eneste baggrund for vores nutidige samfund og vejen hertil. Danmark er stærkt organiseret i foreninger, en frivillig organisering, som er en modmagt til magtens koncentration og særlig for Danmark – et ideal af magtbalance mellem folkevalgte forsamlinger i et repræsentativt demokrati og alles medleven i frivillige organiseringer.

Her ligger en stærk bekræftelse i vores ønske og evne til at se og tilgodese andet og andre end os selv. Og det er et vigtigt korrektiv til det herskende økonomistiske menneskesyn, som lovgivning og forvaltning er kommet til at basere sig på.

Det behøver ikke at være rigtigt, at alle kun vil rage til sig og snyde. Men det er der nogen, der vil. Og så bygger vi hele kontrolapparatet op omkring dem og dræner ressourcer og fremmer et opportunistisk billede af os selv og hinanden. Et opportunistisk menneskesyn, hvor vi tror om hinanden, at vi kun er ude på at rage til os på fællesskabets og de andres bekostning, bliver selvopfyldende, for hvis alle andre gør det, hvorfor skulle jeg så være den eneste og så dum, at jeg ikke også rager til mig?

Fortællingen om, hvilken lov vi har godt af, og hvordan vi skal udfylde den, bunder i, hvad vi ser og forventer af hinanden.

Og vi lovgiver i disse år mod de få, mere og mere for at afgrænse og begrænse. Senest tiggerlov og lov mod hjemløses ophold i såkaldt utryghedsskabende lejre. Lovgivning i symbolpolitisk øjemed for at ramme bestemte grupper - som at hjemløse ikke må overnatte flere sammen, og at tiggeri straffes med bøder og zoneforbud. Hjemløshed bliver i praksis strafbart.

Sangen om kærlighed til fædrelandet taler stort om en anden tilgang til samfundsstyring, om et samfund, hvor kærlighed lægger grund og sætter rammer.

Grundtvig mente helt sikkert ikke sådan en ubestemt, følelsesfuld kærlighed til alt levende, men at vi indretter os, så medmennesket, næstens behov, er i centrum for retten, ikke vores egen.

Rettighedsbaseret tilgang er et godt princip, når vi forbeholder det for de andre, dem med størst behov. Vi har alt for stort træk på de fælles ressourcer, fordi det er en ret for alle – f.eks. diverse ydelser, som nogle af os i bund og grund kunne undvære – men på grund af det universalistiske princip skal alle have del i det samme.

Kunne vi komme til at unde mere til dem, der har størst behov. Fordele og forfordele, så det gavner de svageste?

Jeg er ikke lovgiver, men jeg ser, at adgangen til ydelser er så belagt med dokumentationstvang og indviklede kontrolmekanismer, at det slet ikke kommer til de svageste til gavn. Her giver sangens ord genlyd for mig: ”Frygt ej for hvad verden kalder sin nødvendighed af stål. Anderledes dejligt falder ord på himlens tungemål. Dens nødvendighed herneden, det er netop kærligheden”.

Nu er det snart pinse, hvor vi synger om kærligheds og sandheds Ånd, der knytter bånd mellem jord og himmel, åbner for samtale i ærlighed og sandhed og giver hjerterne glød. Den Ånd vil ikke spærres inde i kirken, men er virksom i menneskelivet som sådan, dvs. også i samfundsmæssige spørgsmål. Der er ikke én rigtig kristen samfundsindretning eller politisk holdning. Bibelen er ikke en manual for lovgivning. Men inspiration, korrektion, anstød og tilgivelsessted – det har vi også brug for i en samfundsmæssig sammenhæng i Danmark.

Helle Christiansen
Chef for Kirkens Korshær